24- Faharasa

Neno	Maana Yake
'Arafah	Sehemu muhimu kabisa ya kusimama katika Hajj ambayo ndio kilele cha Hajj, na bila yake Hajj haikamiliki. Iko baada ya *Muzdalifah* kutoka Makkah, na jabali lake huitwa Jabal *'Arafah*.
Al-Baqiy'	Sehemu Madiynah ambako kuna makaburi ya Maswahaba.
Al-Haaj	Mwanaume mwenye kutekeleza fardhi ya Hajj huko Makkah. Lakini haifai kuitwa baada ya kurudi nyumbani.
Al-Haajah	Mwanamke mwenye kutekeleza fardhi ya Hajj huko Makkah Lakini haifai kuitwa baada ya kurudi nyumbani
Al-Hajar Al-As-wad	Jiwe jeusi lilioko pembeni mwa *Al-Ka'bah*.
Al-Haram	Sehemu tukufu kama *Masjid Al-Haraam*, *Masjid An-Nabawiy*, *Mash'ar Al-Haraam* (*Muzdalifah*).
Al-Idhwtiba'a	Kuweka sehemu ya katikati ya shuka (Ridaa) chini ya kwapa ya mkono wa kulia na ncha zake juu ya bega la mkono wa kushoto katika *Twawaaf*.
Al-Ifraad	Aina ya Hajj inayotekelezwa bila ya 'Umrah. Mahujaji hahitajiki kuchinja.
Al-Jamrat Al-'Aqabah	Nguzo kubwa ya Jamrah (kurusha vijiwe) iliyoko karibu na Makkah.
Al-Jamrat Al-Wustwaa	Nguzo ya katikakati ya Jamrah (kurusha vijiwe) iliyoko *Minaa*
Al-Jamrat Asw-Swughraa	Nguzo ndogo ya Jamrah (kurusha vijiwe) iliyoko *Minaa*
Al-Ka'bah	Nyumba tukufu iliyoko katika Msikiti mtukufu wa Makkah.

Al-Mar-wah	Jina la jabali ambako Muislamu anamalizia *As-Sa'-y* yake.
Al-Mas-'aa	Eneo la kufanya *As-Sa'-y* katika *Asw-Swafaa* na *Al-Mar-wah*
Al-Qiraan	Hajj anayotekeleza mtu kwa kuunganisha 'Umrah na Hajj bila ya kujitoa katika Ihraam. Mahujaji huwa amefika Makkah akiwa na mnyama wa kuchinja.
Ar-Rakdhw	Kukimbia katika *As-Sa'-y* baina ya *Asw-Swafaa* na *Al-Mar-wah* kwenye alama za kijani.
Ar-Raml	Kwenda mwendo wa mbio mbio kwa hatua ndogo ndogo katika mizunguko mitatu ya mwanzo kwenye *Twawaaf*.
Ar-Ram-y	Kurusha vijiwe.
As-Sa'-y	Kutembea baina ya *Asw-Swafaa* na *Al-Mar-wah*.
As-Sa'-y	Kutembea baina ya *Asw-Swafaa* na *Al-Mar-wah*.
Asw-Swafaa	Jina la jabali ambako Muislamu anaanza *As-Sa'-y*.
Asw-Swiraatw	Njia watakayopita watu Siku ya Qiyaamah kuingia katika Jannah au kuangukia Motoni.
Atw-Twawaaf	Kuzunguka *Al-Ka'bah* mara saba.
Ayyaam Al-Biydhw	Masiku meupe ya mwezi unapokuwa umejaa katikati ya mwezi yaani tarehe 13, 14 na 15 za kalenda ya Kiislamu.
Bid'ah	Uzushi – kitendo au 'amali inayotekelezwa bila ya kuthibiti dalili yake kutoka kwa Rasuli (صلى الله عليه وآله وسلم), Maswahaba na *Salafus-Swaalih*.
Burqah	Aina ya niqaab ya kufunika uso kwa wanawake.
Dhul-Hijjah	Mwezi wa kumi na mbili katika kalenda ya Kiislamu.
Dhul-Qa'dah	Mwezi wa kumi na moja katika kalenda ya Kiislamu

Du'aa	Kumuelekea Allaah (سبحانه وتعالى) katika kuomba haja.
Ghashwah	Mtandio au shungi jepesi la kufunika uso bila ya kubanika uso.
Ghayr Muakkadah	Isiyosisitizwa. Mfano Swalaah za kabla ya Swalaah ya Alasiri au rakaa mbili kabla ya Magharibi na 'Ishaa.
Ghuslu	Josho. Kuoga kwa ajili ya kujitwaharisha janaba, hedhi, nifaas au kuoga kwa ajili ya Ijumaa, kumwosha maiti.
Hajj Mabruwr	Hajj iliyofanikiwa ambayo jazaa yake ni Jannah.
Hamzah	'Ami yake Rasuli (صلى الله عليه وآله وسلم) aliyekufa Shahiyd katika vita vya Uhud.
Haniyfaa	Kuelemea upande mmoja tu wa haki na kujiengua na ubatilifu. Sifa ambayo Allaah (سبحانه وتعالى) Amempa Nabiy Ibraahiym (عليه السلام).
Hedhi	Damu anayopata mwanamke kila mwezi
Hijr	Sehemu iliyoko pembezoni mwa *Al-Ka'bah*. Wengi wanaiita kimakosa kuwa ni '*Hijr* Ismaaiyl' na hali inapaswa itajwe kuwa ni *Hijr* pekee kwani ni sehemu ya *Al-Ka'bah*.
Ihraam	Kuingia katika niyyah ya 'ibaadah ya Hajj au 'Umrah. Shuka mbili wanazovaa wanaume katika hali hiyo pia huitwa hivyo.
Ikhlaasw	Kusafisha niyyah na 'amali kwa ajili ya Allaah (سبحانه وتعالى) Pekee.
Istilaam	Kuligusa kwa mkono *Al-Hajar Al-As-wad* katika kutufu *Al-Ka'bah* na mtu akishindwa kulifikia ni kuashiria kwa mkono na hivyo ni kama kuliamkia.
Istiqaamah	Kuthibitika katika 'Ibaadah na 'amali njema.
'Iyd Al-Adhw-haa	Sikukuu ya kuchinja yaani 'Iyd katika mwezi wa Dhul-Hijjah.
Jaahiliyyah	Wakati wa ujinga yaani kabla ya Uislamu.

Jabal Al-Hiraa	Jabali alilokuwa akikaa Rasuli (صلى الله عليه وآله وسلم) kutafakari na akateremshiwa Wahyi wa mwanzo kabisa.
Jabal Ath-Thawr	Jabali alojificha Rasuli (صلى الله عليه وآله وسلم) na Abu Bakr (رضي الله عنه) wakati walipokuwa wakifanya hijrah kuelekea Madiynah, wakalifikia Makafiri wa ki-Quraysh mlangoni mwake ila Allaah (سبحانه وتعالى) Aliwalinda kwa Qudra Yake.
Jamaraat	Ujumla wa Jamrah – Minara wanayorushia vijiwe Mahujaji.
Kaffaarah	Fidia ya kuchinja au kufunga Swawm au kutoa sadaka, au kulisha masikini au kuacha huru mtumwa n.k.
Khushuu'	Unyenyekevu unaokusudiwa khasa katika Swalaah kwa kusilimisha akili, moyo na viungo kumnyenyekea Allaah (سبحانه وتعالى).
Lawh Al-Mahfudhw	Ubao Uliohifadhiwa ambao umeandikwa na Allaah (سبحانه وتعالى) *Qadhwaa* na *Qadar*.
Manaasik	Matendo ya Hajj au ya 'Umrah.
Maqaam Ibraahiym	Jiwe alilokanyaga Nabiy Ibraahiym na kusimama kuomba Du'aa baada ya kujenga *Al-Ka'bah*.
Mas-'aa	Eneo lilonyooka baina ya *Asw-Swafaa* na *Al-Mar-wah*.
Mas-h Al-Khuffayn	Fiqhi ya wudhuu kuhusu kupangusa juu ya soksi za ngozi zilizovuka makongo mawili ya miguu kwenda juu, au hata soksi za kawaida au viatu kwa ajili ya kutekeleza wudhuu.
Mash'ar Al-Haraam	Bonde tukufu lililoko *Muzdalifah*.
Masjid Al-Haraam	Msikiti Mtukufu wa Makkah.
Masjid An-Nabawiy	Msikiti wa Nabiy (صلى الله عليه وآله وسلم) – Madiynah.
Minaa	Bonde karibu na Makkah na mahali patukufu wanapokwenda kulala wanaofanya Hajj

	kutekeleza baadhi ya vitendo vya fardhi za Hajj.
Muakkadah	Iliyosisitizwa. Mfano Sunnah iliyosisitizwa au Swalaah zilosisitizwa za kabla ya Swalaah na baada ya Swalaah za fardhi.
Mustahabb	Inapendekezeka kutendwa.
Muzdalifah.	Sehemu tukufu wanapokesha Waislamu katika ʻibaadah ya Hajj ipo baina ya *ʻArafah* na *Minaa*.
Naafilah	Vitendo vya ʻibaadah ambavyo havikufaridhishwa na Allaah (سبحانه وتعالى) bali ni ambavyo Rasuli (صلى الله عليه وآله وسلم)amevitenda katika Sunnah zake, mfano Swalaah ya *Dhwuhaa, Witr, Tahajjud*, kufunga Jumatatu na Alkhamiys, *Ayyaam Al-Biydhw*, kutekeleza Hajj mara ya pili na ʻUmrah n.k.
Namirah	Msikiti uliopo *ʻArafah*.
Nifaas	Damu ya uzazi.
Nikaah	Kufunga ndoa.
Niqaab	Kifuniko cha uso wanachovaa wanawake Waislamu.
Niyyah	Kutia *niyyah* ya ʻamali fulani ambayo mahali pake ni moyoni na si kutamkwa.
Qadhwaa Na *Qadar*	Majaaliwa na Makadario yaliyoandikwa katika Lawhim-Mahfudwh
Qubaa	Msikiti wa mwanzo waliojenga Waislamu walipoingia Madiynah kutoka Makkah pamoja na Rasuli (صلى الله عليه وآله وسلم).
Rukn Al-Yamaaniy	Pembe katika *Al-Ka'bah* baina ya kona hiyo na ya *Al-Hajar Al-As-wad.*
Sakaraat Al-Mawt	Mateso ya mtu wakati anapofariki.
Salafus-Swaalih	Wema waliotangulia katika karne tatu za mwanzo alizozisifu Nabiy (صلى الله عليه وآله وسلم). Karne ya kwanza ikiwa ni karne ya Maswahaba na mbili zinazofuatia ndio jumla ni tatu.
Shariy'ah	Shariy'ah au hukmu za Dini.

Shawwaal	Mwezi wa kumi katika kalenda ya Kiislamu
Sunnah	Mwenendo wa Rasuli (صلى الله عليه وآله وسلم) katika kauli na matendo, au jambo waliotenda Maswahaba akalinyamazia kwa kuwa amelikubali.
Sunnat Al-Wudhuu	Sunnah ya wudhuu, inayoswaliwa rakaa mbili baada ya kuchukua wudhuu.
Suwratul-Ikhlaasw	Suwrah Namba 112 katika Qur-aan.
Suwratul-Kaafiruwn	Suwrah Namba 109 katika Qur-aan.
Swahaabah	Wanaume walioishi na kumuona Nabiy (صلى الله عليه وآله وسلم).
Swahaabiyaat	Wanawake walioishi na kumuona Nabiy (صلى الله عليه وآله وسلم).
Swahiyh	Sahihi.
Tahajjud	Swalaah inayoswaliwa usiku baada ya mtu kuamka usingizini kama ni 'amali ya naafilah.
Tahiyyat Al-Masjid	Swalaah ya rakaa mbili anayoswali mtu anapoingia tu Msikitini kwa ajili ya kuamkia Msikiti.
Tahliyl	Kumpwekesha Allaah: *Laa ilaaha illa-Allaah*.
Tahmiyd	Aina zote za kumhimidi Allaah mfano kusema AlhamduliLLaah.
Takbiyr	Kumtukuza Allaah: *Allaahu Akbar*.
Takbiyr	Kusema *Allaahu Akbar* (Allaah Mkubwa).
Takbiyrah	*Takbiyr*. Kusema *Allaahu Akbar* (Allaah Mkubwa).
Talbiyah	Du'aa ya Muislamu anayosema anapoingia katika Ihraam baada ya kutia niyyah.
Tamattu'	Aina ya Hajj ya kustarehe (mapumziko) kwa kuwa anatekeleza 'Umrah kwanza kisha anajitoa katika Ihraam kisha anatekeleza Hajj. Mwenye kuhiji hutakiwa kuchinja na awe hakufika Makkah na mnyama huyo.
Tarwiyah	Tarehe 8 ya Dhul-Hijjah.

Tasbiyh	Aina zote za kumtakasa Allaah mfano Subhaana-Allaah, *Subhaana Allaahi wa Bihamdihi, Subhaana-Allaahi Al-'Adhwiym* n.k.
Tawfiyq	Kuwezeshwa na Allaah (سبحانه وتعالى) kutekeleza jambo.
Twaaf Al-Ifaadhwah	*Twawaaf* ya Hajj ambayo ni moja nguzo katika taratibu za Hajj.
Twawaaf	Mzunguko katika *Al-Ka'bah*.
Twawaaf Al-Quduwm	*Twawaaf* ya kuingia (mwanzo unapowasili) Makkah ambayo inatekelezwa na mwenye kuhiji Hajj ya *Al-Qiraan* na *Al-Ifraad* kama ni kitendo cha Sunnah.
Twawaaf Al-Wadaa'i	*Twawaaf* ya kuaga
Twawaaf At-Tatwawwu'	*Twawaaf* ya kupenda mtu kufanya kama ni 'amali njema. Hutekelezwa pale mtu kila anapoingia Masjid Al-Haraam kabla ya kuketi Msikitini.
Uhud	Jabali lilioko Madiynah umeitwa hivyo kutokana na vita vilivyotokea hapo.
'Umrah	Hajj ndogo inayofanywa kwa *Twawaaf* na kuswali *Maqaam Ibraahiym* na *As-Sa'-y* pekee. Au mtu kuitekeleza kwa ajili yake pekee bila ya kuwa katika misimu ya Hajj.
Waswiyyah	Wasiya anaopaswa Muislamu kuandika kabla ya kufariki dunia.
Yawm An-Nahr	Siku ya kuchinja yaani tarehe 10 ya Dhul-Hijjah ambayo ni sikukuu ya *'Iyd Al-Adhw-haa*.